

Nacka kommun

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2015

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Sammanfattning	4
3.	Kommunens ekonomiska läge	6
3.1.	Svagare resultat i de flesta kommuner	6
3.2.	Nacka kommuns ekonomiska resultat	6
3.3.	Framtiden	6
3.4.	Kommunens soliditet	7
4.	God ekonomisk hushållning	8
5.	Resultaträkningen	9
5.1.	Avvikelser styrelse/nämnd	9
5.1.1.	Budgetförmåga	10
5.2.	Realisationsvinster	10
5.1.	Skattenettot	10
5.2.	Finansnettot	11
5.3.	Driftkostnader	11
5.4.	Registeranalys löner	12
6.	Balansräkningen	12
6.1.	Immateriella anläggningstillgångar, 37,0 (51,6)	12
6.2.	Mark, byggnader och tekniska anläggningar, 3 214,0 (3 024,2)	13
6.3.	Maskiner och inventarier, 132,6 (155,5)	14
6.4.	Pågående investeringar 2 541,6 (2 240,6)	14
6.5.	Långfristig utlåning, 169,5 (169,4)	15
6.6.	Värdepapper, andelar och bostadsrätter, 66,9 (66,9)	15
6.7.	Infrastrukturella investeringar, 30,2 (31,5)	15
6.8.	Förråd m.m. 3 (3)	16
6.9.	Kortfristiga fordringar, 340 (357)	16
6.10.	Kortfristiga placeringar 200 (650)	18
6.11.	Kassa och bank, 216 (100)	19
6.12.	Eget kapital, 2 596 (2 176)	19
6.13.	Avsättning för pensioner, 514,6 (476,1)	19
6.14.	Avsättningar övrigt 850 (940)	19
6.15.	Skulder till kreditinstitut, 700 (800)	20
6.15.1.	Säkringsredovisning	20
6.15.1.1.	Negativa räntor	20
6.16.	Övriga långfristiga skulder 1 506 (1 195)	21
6.17.	Kortfristiga skulder, 741 (802)	22
7.	Ställda panter och ansvarsförbindelser	24
8.	Leasingåtaganden	24
8.1.	Finansiell leasing	24
9.	Koncernredovisning/sammanställd redovisning	25
9.1.	Skatteberäkning Nacka Stadshus AB	25
10.	Förvaltade fonder	26

1. Inledning

På uppdrag av Nacka kommuns förtroendevalda revisorer har Ernst & Young AB (EY) granskat kommunens årsbokslut och årsredovisning för år 2015.

Syftet med granskningen är att erhålla tillräckliga underlag/revisionsbevis för revisorernas uttalanden i revisionsberättelsen beträffande om räkenskaperna ger en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat och ställning samt att redovisningen av verksamhetens resultat och måluppfyllelse redovisas i enlighet med kommunallagens krav. Vidare syftar granskningen till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för förslag till uttalande i revisionsberättelsen om fullmäktiges godkännande av årsredovisningen.

Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och inriktas främst på att säkerställa att kommunen följer den kommunala redovisningslagen och rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Vid granskningen har, i enlighet med god revisionssed, väsentlighet och risk varit vägledande. Granskningen täcker således inte in alla eventuella brister i intern kontroll och räkenskaper.

De mest väsentliga noteringarna som gjorts i granskningen sammanfattas under punkt 2. Samtliga belopp är angivna i miljoner kr (Mkr) om inget annat anges. Belopp inom parentes avser jämförelseåret 2014.

Rapporten har faktakontrollerats av kommunen.

2. Sammanfattning

- Årsredovisningen bedöms ge en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat för 2015 och ställning per 2015-12-31. Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller de krav som framgår av rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Kommunen redovisar ett positivt resultat för 2015 om 91 (420) Mkr. Resultatet överstiger budget med 20 Mkr. Kommunens soliditet, med hänsyn tagen till pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår per 2015-12-31 till 15,9 procent, att jämföra med 14,3 procent per 2014-12-31.
- Vi delar kommunens bedömning om att målet för god ekonomisk hushållning är uppfyllt. Den av kommunen använda metoden för att analysera och följa upp verksamhetens resultat tillsammans med insatta resurser är tydlig och enkel att förstå. Vill man ha detaljerade analyser och förklaringen kan man med fördel läsa de nämndspecifika delarna som innehåller väsentlig information. Den samlade presentationen och de signalsystem som ges över mål och måluppfyllelse är tydlig. I likhet med tidigare år bedömer vi att en god redovisning ges av måluppfyllelsen.
- Vid stickprovsgranskning av driftskostnader noterades fakturor till en samlad kostnad om 586 tkr vilka kan anses utgöra utbyte av komponenter i befintliga anläggningar. Vi rekommenderar att kommunen i fortsättningen beaktar att utbyte av komponenter på en anläggningstillgång är aktiverbart i balansräkningen. Resultatet skulle ha förbättrats med 586 tkr om aktivering skett i balansräkningen.
- I likhet med tidigare år har det noterats att det inte föreligger spårbarhet av kommunens mark enligt bokföringen mot anläggningsregistret. Historiskt har mark redovisats samlat vilket gör att det vid försäljningar av exempelvis tomtmark saknas möjlighet att spåra det bokförda värdet i anläggningsregistret. Kommunen påbörjade under 2014 en översyn av anläggningsregistret, dock har detta arbete inte färdigställts. Därmed kvarstår vår rekommendation från tidigare år. Vi uppmanar Kommunstyrelsen att prioritera arbetet med att skapa en spårbarhet mellan anläggningstillgångarnas bokförda värde och registrerade fastigheter.
- Antal projekt av väsentlig storlek som redovisas som pågående men har inte några transaktioner redovisade under längre tid har fortsatt att minska vilket vi bedömer vara positivt. Totalt uppgår dessa 15 (21) ”stillastående” projekt till 9,7 Mkr (16,2 Mkr) varav 1,8 Mkr (11,7 Mkr) inte heller uppvisade rörelse under 2014. Vi bedömer att klara förbättringar har skett på området.
- Den fordran på Lännersta Fastighetsägarförening om 958 tkr som förelegat sedan 2007 har ännu inte reglerats. Kommunstyrelsen tog den 17 juni 2013 beslut om att fullfölja sitt krav på betalning av fordran genom att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Kommunen har verkställt beslutet genom att lämna ärendet vidare till Kronofogdemyndigheten. Enligt uppgift från kommunen har föreningen försatts i konkurs och kommunen kommer inte att få någon utdelning ur konkursboet. Vår bedömning från delårsgranskningen, att den fordran kommunen redovisar gentemot Lännersta Fastighetsägarförening inte

längre är att anse som balansgill, kvarstår. Vi har efter att revisionen avslutats erhållit en bekräftelse på att kommunens fordran bokats bort och kostnadsförts i sin helhet som en kundförlust under februari 2016.

- I samband med granskningen av årsbokslut 2014 noterade revisionen att verifierande underlag saknades avseende stöd för aktiveringen av Pulsen Combine (verksamhetssystem för de sociala verksamheterna) i balansräkningen om 32,9 Mkr. I samband med revisionen av årsbokslutet för 2015 har vi erhållit kopia på den beräkning som utgör underlag för bedömning om framtida ekonomiska fördelar. Vi noterar att kommunen inför revisionen av årsbokslutet har upprättat en kalkyl över framtida ekonomiska fördelar till följd av anskaffandet av systemet. Vi har inom ramen för revisionen bedömt dokumentationen av de underliggande antaganden som kommunen lagt till grund för kalkylen. Baserat på den dokumentation som vi erhållit bedömer vi att det finns skäl att ytterligare förstärka dokumentationen av de underliggande antaganden som legat till grund för kalkylen, exempelvis vad gäller de kalkylräntor om 3 % respektive 10 % som legat till grund för effektiviseringsberäkningen. Det är svårt att bedöma om några av de kostnadsbesparingar som beräknas kommer att kunna realiseras. Några nya aktiveringar i balansräkningen avseende immateriella tillgångar har inte skett 2015 och tidigare aktiverade utgifter har delvis kostnadsförts genom löpande avskrivningar.
- Från och med 1 januari 2014 ska kommunerna redovisa sina materiella anläggningstillgångar med komponentavskrivningsmetod. Kommunen har under året genomfört ett arbete med att dela upp befintlig anläggningsmassa på komponenter i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 11.4 angående fördelning av anläggningstillgångar på komponenter. Kommunen har sedan 2014 delat upp nyanskaffade anläggningstillgångar på komponenter i samband med aktivering. Vi har inhämtat den dokumentation som sammanställts avseende uppdelningen och granskat detta stickprovsvis. Vi noterar att befintliga fastigheter har delats upp på komponenter med en varierande avskrivningstid. Vidare noterar vi att kommunen har genomfört en bedömning av samtliga markanläggningar med ett restvärde överstigande 1 Mkr. Vår granskning har inte föranlett några väsentliga noteringar. Dock har ingen enskild post inom kategorierna gata, park eller VA delats upp i flera komponenter.
- Kommunen har arbetat med att ta fram en dokumentation avseende säkringsredovisningen som uppfyller de krav som ställs i RKR 21. Vi anser att kommunen har gjort en stor insats och dokumentationen har förbättrats avsevärt sedan den granskning vi genomförde under hösten 2015. Dokumentationen behöver emellertid utvecklas för att vara applicerbar för en situation med negativ ränta och nollräntegolv. De lån som berörs av detta förhållande uppgår till 300 Mkr. Swapparna är upptagna innan RKR:s rekommendation om säkringsredovisning kom 2014. Om ineffektivitet bedöms föreligga över stor del av kvarvarande löptid och beloppen blir väsentliga anser vi att det finns risk för att kommunen inte längre uppfyller kraven för säkringsredovisning.

3. Kommunens ekonomiska läge

3.1. Svagare resultat i de flesta kommuner

Sveriges kommuners samlade resultat för 2015 var per oktober 2015 prognostiserat till 7 miljarder kronor (för helåret 2014 10,6 miljarder kr). Därmed håller den nedåtgående trend som syntes under föregående år i sig.

Utöver det som prognostiserats tillkommer även 4,9 miljarder kronor i återbetalningar för AGS från AFA, vilket utbetalts till kommuner, landsting och regioner under slutet av 2015. Nacka kommuns andel av detta uppgår till 22,1 Mkr.

3.2. Nacka kommuns ekonomiska resultat

Kommunen redovisar ett positivt resultat för 2015 om 91 Mkr (420 Mkr). Resultatet överstiger budget med 21 Mkr. Det väsentligt lägre resultatet jämfört med 2014 beror på väsentliga reavinster 2014.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 81 Mkr, där skillnaden mot årets resultat utgörs av reducering av realisationsvinster. Av detta reserverar kommunen 34 Mkr inom ramen för eget kapital till resultatutjämningsreserven, och balanskravsresultatet blir då 47 Mkr.

Skattenettet överstiger kommunens nettokostnader (efter avskrivning och realisationsvinster) med 94 Mkr. I förhållande till skattenettet uppgår nettokostnaderna (exklusive realisationsvinster) till 98,7 procent. Kommunens målnivå för nettokostnadsandel uppgår till 97,5 procent, vilket innebär att målnivån inte uppnås.

3.3. Framtiden

Den realisationsvinst som uppstod vid fastighetsförsäljningen till Rikshem AB under 2014 medförde att Nacka kommun har stärkt sin bokförda finansiella ställning. Avtalet om tunnelbana till Nacka samt åtagandet att bygga bostäder på Sicklaön i samband med detta medför dock att kommunen står inför en stark expansionsperiod. Detta resulterar i ett ökat behov av en långsiktig ekonomisk planering.

Kommunen har under året tagit fram en långtidsprognos för åren 2016-2030. Denna innehåller en egen modell inför arbetet med att bygga stad. I kommunens långtidsprognos lyfts en rad slutsatser fram vilka bedöms utgöra nyckeln till att bibehålla en ekonomi i balans på lång sikt i och med de investeringar som kommunen står inför. Exempel på områden som lyfts fram som väsentliga för kommunen är att hålla nere uppräkningsnivåerna avseende pris- och lönenivå, att hålla nere nivån på egna investeringar genom att även låta andra aktörer stå för investeringar, att hålla nivån på låneskulden nere samt att bibehålla jämna positiva resultat i kommunens investeringsprojekt.

Vidare har Nacka kommun stora pensionsåtaganden vilka redovisas som ansvarsförbindelser. Dessa kommer att belasta resultatet och likviditeten i samband med att utbetalningar sker.

Det är även fortsatt viktigt med ett starkt fokus på kostnadsutvecklingen och en aktiv ekonomi- och verksamhetsstyrning.

3.4. Kommunens soliditet

Kommunens soliditet, med hänsyn tagen till pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår per 2015-12-31 till 15,9 procent, att jämföra med 14,3 procent per 2014-12-31. Soliditetsökningen beror på det positiva resultatet i kombination med en något minskad ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelse i takt med att denna betalas ut. Kommunens soliditet exklusive pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår till 38,4 procent (38,0 procent).

4. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har i likhet med tidigare år fastställt åtta övergripande mål, som delas in i perspektiven verksamhet och insatta resurser. Måluppfyllelsen bedöms i en tregradig skala: Utmärkt (grönt), Bra (gult) respektive Har brister (rött).

Kommunen bedömer att måluppfyllelsen för samtliga är ”Bra”, d.v.s. gult. Inom det övergripande målet god kommunal service finns det fortfarande ett antal delmål inom skolan där det finns fortsatta utvecklingsområden. Det gäller elevers inflytande i grundskola och gymnasieskola samt andelen utbildade förskollärare inom förskolan. Måluppfyllelsen presenteras tydligt.

Delmålen inom starkt medborgarinflytande bedöms som bra utifrån den årliga medborgarundersökningen men det konstateras att många kommuner har ett bättre resultat när det gäller medborgarinflytande. De flesta av nämndernas uppsatta mål för valfrihet uppnås under 2015. Brister förekommer när det gäller grundskoleelevers och förskoleelevers förstahandsval där resultatet har försämrats sedan 2014.

Målet god livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling bedöms som bra överlag. Expansion av bostäder lyfts fram i form av detaljplaner på totalt ca 3 000 bostäder. Bostäder till rimliga hyror är en brist vilket bl.a. försvårar mottagandet av nyanlända invandrare.

Målet trygg och säker kommun innehåller sex mätvariabler och bedöms generellt som bra. Det framgår dock att målet vad gäller trygghet och arbetsro i skolan inte nås.

Samtliga mål för insatta resurser bedöms vara uppfyllda (bra). Brister beskrivs när det gäller andelen som har långvarigt försörjningsstöd, som är för hög. När det gäller de finansiella nyckeltalen är det nettokostnadsandelen och självfinansieringsgraden vid investeringar som inte uppnås. Självfinansieringsgraden har sjunkit från 113 procent till 81 samtidigt som målet är att det ska öka. Avvikelsen kommenteras inte i texten i årsredovisningen vilket vi anser hade varit lämpligt att göra.

Målet om en god ekonomisk hushållning baseras på en sammanvägd bedömning av kommunens åtta övergripande mål, där målet om en kommunal ekonomi i balans väger tungt. Nacka kommuns sammanvägda bedömning är att målet om en god ekonomisk hushållning uppnås 2015. En måttlig investeringsnivå och bra resultat anges som förklaring till att belåningen kunde minska.

Vår bedömning – Vi delar kommunstyrelsens bedömning om att målet för god ekonomisk hushållning sammantaget är uppfyllt. Den av kommunen använda metoden för att analysera och följa upp verksamhetens resultat tillsammans med insatta resurser är tydlig och enkel att förstå. Vill man ha detaljerade analyser och förklaringar kan man läsa mer i de nämndspecifika delarna som innehåller mer specifik information. Den samlade presentationen och de signalsystem som ges över mål och måluppfyllelse är tydlig. I likhet med tidigare år bedömer vi att en god redovisning ges av måluppfyllelsen.

5. Resultaträkningen

Nedan ges en översiktlig analys av de olika posterna i kommunens resultaträkning med utgångspunkt i nedanstående tabeller. Endast väsentliga avvikelser kommenteras.

Resultaträkning, Mkr	2015		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	1 177	958	219
Verksamhetens kostnader	-5 535	-5 302	-233
Avskrivningar	-222	-259	37
Skattenetto	4 673	4 697	-24
Finansnetto	-2	-23	21
Extraordinär kostnad	0	0	0
Årets resultat	91	71	20

Balanskravsresultatet uppgår till 81 Mkr 2015 efter justering för realisationsvinster.

Driftredovisning, Mkr	2015		
	Utfall	Budget	Avvikelse
Kommunstyrelsen	-87	-103	16
Arbets- och företagsnämnden	-164	-169	5
Fritidsnämnden	-144	-145	1
Kulturnämnden	-131	-130	-1
Miljö- och stadbyggnadsnämnden	-30	-30	0
Natur och trafiknämnden	-181	-189	8
Socialnämnden	-667	-656	-11
Södertörns brandförsvarsförbund	-37	-37	0
Äldrenämnden	-679	-663	-16
Utbildningsnämnden	-2 485	-2 489	4
Överförmyndarnämnden	-7	-7	0
Finansförvaltningen	4 703	4 690	14
Årets resultat	91	71	20

5.1. Avvikelser styrelse/nämnd

Kommunstyrelsen redovisar ett resultat på -87 Mkr vilket avviker positivt mot fastställd budget med 16 Mkr. Den positiva avvikelsen är främst hänförlig till positivt utfall inom lokalenheten till följd av införd komponentavskrivning, lägre uppvärmnings- och elkostnader än förväntat samt projekt som förskjutits till 2016.

Socialnämndens budgetöverskridande -11 Mkr prognostiserades vid delåret till -16 Mkr. -9 Mkr är hänförliga till Myndighetsorganisationen, och anges till 4 Mkr bero på driftkostnader för Pulsen Combine och förvaltningen av detta system; kostnader som inte var budgeterade.

Äldrenämndens budgetöverskridande om -16 Mkr prognosticerades vid delåret till -11 Mkr. Den största delen av avvikelsen anges vara hänförlig till särskilt boende.

Utöver detta uppges att personal- och IT-relaterade kostnader samt kostnaden för hemtjänst har ökat. Även här står Pulsen Combine för ett överdrag med 4 Mkr.

Natur- och trafiknämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om 8 Mkr. Detta är framförallt hänförligt till ökade intäkter på grund av en höjd VA-taxa. Nämndens kostnader understiger budget framförallt på grund av försenad utbyggnad av återvinningskapaciteten (Boo ÅVC och mini-ÅVC i Älta). Det har även varit lägre kostnader för vinterunderhåll än budgeterat.

5.1.1. Budgetförmåga

Vi har under hösten genomfört en översiktlig kartläggning med avseende på nämnder och verksamheters budgetförmåga. Kartläggningen fokuserade på redovisade resultat i första och andra tertiet 2015 i förhållande till budget. Vid bedömningen av vad som kan bedömas vara en väsentlig budgetavvikelse togs utgångspunkt i en kombination av monetär och procentuell avvikelse, samt att avvikelsen sattes i relation till nämndens/verksamhetens totala kostnadsmassa.

Kartläggningen visade på att väsentliga differenser mellan budget och utfall inte var frekvent förekommande vid tertialboksluten. Natur- och trafiknämnden visade dock avvikelser i båda tertialen, dessa är positiva, se sammanställning nedan.

Mnkr	Utfall T1	Budget T1	Av- vikelse	Av- vikelse %	Utfall T2	Budget T2	Av- vikelse	Av- vikelse %	Årlig kostnads- massa (ca)	Avvikelse i relation till kostnader T1	Avvikelse i relation till kostnader T2
Natur- och trafik- nämnden	-67	-75	8	-11 %	-114	-133	18	14 %	203	4 %	9 %

5.2. Realisationsvinster

Realisationsvinsterna uppgår till 12,5 (1 348,8) Mkr. Avvikelsen mot föregående år är främst hänförlig till den fastighetsförsäljning till Rikshem AB om 1 152 Mkr som genomfördes under 2014.

5.1. Skattenettot

Redovisningen av skatter sker i enlighet med riktlinjer från Rådet för kommunal redovisning.

Skattenettot uppgår för 2015 till 4 673 (4 507 Mkr), vilket är 24 Mkr högre än budgeterat, och en ökning med 166 Mkr (3,7 %) jämfört med föregående år. Kommunens skattesats för 2015 är oförändrad mot föregående år och uppgår till 18,61 %.

Mkr	2015	2014
Skatteintäkter	4 692	4 451
Generella statsbidrag/utjämning/	-19	56
Skattenetto	4 673	4 507

Skatteintäkter och generella statsbidrag/utjämning har stämts av mot underlag utan anmärkning. Likt tidigare bokförs en preliminär intäktsavräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet utifrån en prognos från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Denna hantering är i enlighet med gällande rekommendation från Rådet för kommunal redovisning. Prognosen från SKL med avseende på detta är positiv och skatteintäkter har justerats upp med 43 kr per invånare i bokslutet 2015 (4,1 Mkr). Slutavräkningen avseende 2014 påverkar istället negativt med -78 kr per invånare (-7,4 Mkr).

Förändringen av generella statsbidrag och utjämningsavgifter är huvudsakligen hänförlig till att Nacka kommun har betalat en högre inkomstutjämningsavgift för kostnader (21 Mkr), ett lägre regleringsbidrag (-18 Mkr) samtidigt som ett lägre införandebidrag erhållits (-40 Mkr) vilket tillsammans förklarar den negativa förändringen jämfört med 2014. Kommunen är 2015 nettobidragsgivare.

5.2. Finansnettot

Mkr	2015	2014
Finansiella intäkter	16	15
Finansiella kostnader	-19	-57
Finansnetto	-3,0	-42

Av de finansiella intäkterna utgör 10,8 (10,8) Mkr anteciperad utdelning från Nacka Stadshus AB.

Samtliga finansiella intäkter är i nivå med föregående år.

De finansiella kostnaderna har minskat med 38 Mkr mot föregående år. Detta förklaras främst av minskade räntekostnader på banklån. I samband med fastighetsaffären föregående år löstes 1,1 miljarder kr av låneskulden vilket medförde att extra räntekostnader då fick erläggas till följd av förtidsinlösen av låneskulder. I och med de minskade lånen har årets räntekostnader minskat i förhållande till föregående år. Räntekostnaderna uppgår 2015 till 14,9 (49,8) Mkr. Räntekostnad för pensionsavsättningen är i nivå med föregående år.

5.3. Driftkostnader

Vi har stickprovvis stämt av årets driftkostnader mot fakturaunderlag i syfte att granska huruvida det förekommit att poster har kostnadsförts som enligt god sed ska redovisas i balansräkningen som tillgångar. Av de granskade stickproven förekom fyra fakturor till en samlad kostnad om 586 tkr vilka kan anses utgöra utbyte av komponenter i befintliga anläggningar. Samtliga stickprov hade ett enskilt anskaffningsvärde överstigande 100 tkr. Kommunens riktlinjer för aktivering slår fast att anskaffningar till ett värde överstigande 100 tkr och med en nyttjandeperiod överstigande 3 år ska aktiveras.

Vi rekommenderar att kommunen framgent beaktar att utbyte av komponenter på en anläggningstillgång samt utbyte av väsentliga inventarier är aktiverbart i balansräkningen. Detta gäller särskilt då kommunen nu tillämpar en komponentbaserad redovisning av anläggningstillgångar.

5.4. Registeranalys löner

I enlighet med vår revisionsplan har vi i bokslutet kompletterat vår rutingenombgång av löneprocessen med en substansgranskning i form av registeranalys av löner för perioden januari – december 2015. Substansgranskningen har utförts genom stickprovsgranskning där vi med stöd av registeranalysen följer upp exempelvis höga bruttolöner, dubbla poster samt ytterligare avvikande poster. Granskningen har inte resulterat i några noteringar, utöver vad som framgår nedan.

Inom ramen för den registeranalys som genomförts har vi även tagit fram en utsökning av personer vilka erhållit ett flertal arvodesutbetalningar under en och samma månad. För dessa personer har sedan genomfört ett stickprovsurval av månader där vi inhämtat verifierande underlag avseende respektive arvodespost. Granskningen har visat att dubbla arvoden utbetalats felaktigt vid ett tillfälle, samt att dagarvode betalats ut vid två tillfällen trots att den förtroendevalda har en heltidsarvodering inom kommunen och därmed inte har rätt till dagarvode. Det identifierade felet avseende dubbla utbetalningar hade korrigerats innan revisionen genomfört sin granskning, efter att berörd arvoderad person kontaktat kommunen. Avseende de övriga två noteringarna har berörda personer kontaktats av personalenheten och kommer enligt uppgift att erhålla ett avdrag motsvarande de felaktigt utbetalda beloppen.

6. Balansräkningen

6.1. Immateriella anläggningstillgångar, 37,0 (51,6)

Immateriella anläggningstillgångar har ett totalt anskaffningsvärde uppgående till 117,0 Mkr (117,2 Mkr) och de ackumulerade avskrivningarna uppgår till 80,0 Mkr (65,5 Mkr).

Under året har inga väsentliga aktiveringar eller utrangeringar av immateriella tillgångar skett. I samband med granskning av årsbokslut 2014 noterade revisionen att verifierande underlag saknades avseende att utgifter om 32,9 Mkr för Pulsen Combine (verksamhetssystem för de sociala verksamheterna) var balansgilla.

RKR slår fast i rekommendation 12.1 att en immateriell anläggningstillgång endast får aktiveras om den kan "förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar, antingen i form av intäkter eller som kostnadsbesparingar". Således krävs enligt god redovisningssed en bedömning av framtida ekonomiska fördelar för att en immateriell tillgång ska aktiveras.

I samband med revisionen av årsbokslutet för 2015 har vi erhållit kopia på den beräkning som utgör underlag för bedömning om framtida ekonomiska fördelar. Den modell som tagits fram bygger på det initiala antagandet att systemet kommer leda till en kostnadseffektivisering om 3 % jmf med budgeterade kostnader för Social- och Äldreförvaltningarna i Mål och Budget 2015-2018. För att nå upp till en kostnadsbesparing överstigande de årliga avskrivningskostnaderna för systemet har kommunen i sin kalkyl även beaktat en förväntad minskning i behov av tilläggsrekryteringar. Denna kostnadsbesparing bygger på antagandet att kommunens handläggare om systemet inte funnits skulle ha kapacitet att handlägga 10 % färre ärenden framgent jämfört med då systemet togs i bruk, till följd av att

varje ärende blir mera krävande. Vi noterar att dokumentation inte har upprättats avseende parametrarna 3 % respektive 10 %.

Vidare var systemet, i likhet med vad revisionen noterat i den fördjupade granskning som genomförts under 2015, inte komplett i samband med aktivering. Enligt uppgift kvarstår ett antal funktioner/moduler att implementera. Dessa kommer enligt uppgift att implementeras under perioden 2016-2017.

Vi noterar att kommunen inför årsbokslutet har upprättat en kalkyl över framtida ekonomiska fördelar till följd av anskaffandet av systemet. Vi har inom ramen för revisionen bedömt dokumentationen av de underliggande antaganden som kommunen lagt till grund för kalkylen utifrån de krav som ställs i RKR:s rekommendation 12.1. Baserat på den dokumentation som vi erhållit bedömer vi att det finns skäl att ytterligare förstärka dokumentationen av de underliggande antaganden som legat till grund för kalkylen, exempelvis vad gäller de kalkylräntor om 3 % respektive 10 % som legat till grund för effektiviseringsberäkningen. Det är svårt att bedöma om några av de kostnadsbesparingar som beräknas kommer att kunna realiseras. Hittills har några kostnadsbesparingar jämfört med tidigare system inte påvisats.

6.2. Mark, byggnader och tekniska anläggningar, 3 214,0 (3 024,2)

Årets investeringar i mark, byggnader och tekniska anläggningar uppgår till 375,4 Mkr (577,2) och årets avskrivningar till 168,6 Mkr (193,0).

Anskaffningar under året har stickprovsvis granskats mot underlag med avseende på balansgillhet och rörelsetillhörighet. Större anskaffningar under året utgörs av delaktivering av exploateringsprojektet vid Nacka Forum, 30,5 Mkr, förvärv av fastigheten Sicklaön 73:119, 41,9 Mkr, aktivering av exploateringsprojektet i Lännersta (84,2 Mkr), tillbyggnad i Östervik återvinningscentral, 43,0 Mkr samt investeringar i befintliga vägnät 22,4.

I de fall en projektavslutsrapport upprättats i samband med avslut av investeringsprojektet och aktivering av anläggningstillgången har vi inhämtat dessa. Vi noterar dock att detta inte upprättas i samband med delaktivering av investeringsprojekt. Vi noterade i samband med granskning av intern kontroll att behov fanns av att ytterligare formalisera rutinen för avslut av investeringsprojekt och vi konstaterar att en ny rutin för detta är under framarbetande och ska implementeras under 2016.

Inga väsentliga försäljningar eller utrangeringar har gjorts under året. Totalt har anläggningar till ett restvärde om 27,0 Mkr utrangerats. I detta ingår urrangeringar till ett restvärde om 9,3 Mkr vilka avsåg anläggningar tillhörande de fastigheter som såldes till Rikshem under 2014, men inte blivit utrangerade i samband med affären. Resultateffekten av dessa utrangeringar har redovisats som upplösning av del av den garantireserv som sattes av i samband med bokslutet 2014. Mark till ett bokfört värde om 1,2 Mkr har sålts under året. Årets försäljningar har genererat en reavinst om 12,5 Mkr.

Kommunen har under året genomfört ett arbete med att dela upp befintlig anläggningsmassa på komponenter i enlighet med vad Rådet för kommunal redovisning anger i sin rekommendation 11.4 angående fördelning av

anläggningstillgångar på komponenter. Kommunen har sedan 2014 delat upp nyanskaffade anläggningstillgångar på komponenter i samband med aktivering. Vi har inhämtat den dokumentation som sammanställts avseende uppdelningen och granskat detta stickprovsvis. Vi noterar att befintliga fastigheter har delats upp på komponenter med en varierande avskrivningstid. Vidare noterar vi att kommunen har genomfört en bedömning av samtliga markanläggningar med ett restvärde överstigande 1 Mkr. Dock har ingen enskild post inom kategorierna gata, park eller VA delats upp i flera komponenter.

I likhet med tidigare år har det noterats att det inte föreligger spårbarhet av kommunens mark enligt bokföringen mot anläggningsregistret. Historiskt har mark redovisats samlat vilket gör att det vid försäljningar av exempelvis tomtmark saknas möjlighet att spåra det bokförda värdet i anläggningsregistret. Kommunen hanterar detta genom att härleda gamla köpeavtal alternativt genom uppskattningar av det bokförda värdet till en krona per kvadratmeter. Osäkerhet råder dock om det verkligen är rätt post i anläggningsregistret som identifieras i samband med bokföringen av realisationsresultat. Kommunen påbörjade under 2014 en översyn av anläggningsregistret, dock har detta arbete inte färdigställts. Därmed kvarstår vår rekommendation från tidigare år. Vi uppmanar Kommunstyrelsen att prioritera arbetet med att skapa en spårbarhet mellan anläggningstillgångarnas bokförda värde och registrerade fastigheter.

Avskrivning av aktiverade utgifter sker enligt gällande principer från och med månaden efter anskaffningstidpunkten eller färdigställandet. Årets avskrivningar har granskats utifrån fastställda principer utan anmärkning.

6.3. Maskiner och inventarier, 132,6 (155,5)

Årets investeringar i maskiner och inventarier uppgår till 27,3 Mkr (56,6 Mkr) och avskrivningarna till 38,6 Mkr (46,6 Mkr). Sedan bokslutet 2012 tillämpar Kommunen RKR 13.1 (Redovisning av hyres-/leasingavtal) avseende finansiell leasing (se vidare i avsnitt 9.1), vilket påverkat värdet för Maskiner och inventarier med 2,1 Mkr netto (8,7 Mkr).

Inga väsentliga anskaffningar har skett under året. De anskaffningar som gjorts avser främst löpande investeringar i kommunens skolor.

Årets avskrivningar har stickprovsvis kontrollberäknats och stämts av mot gällande principer för avskrivningar. Granskningen har inte föranlett några anmärkningar.

Utrangeringar av i huvudsak fullt avskrivna inventarier har skett under året till ett restvärde om 0,3 Mkr netto (14,6 Mkr).

6.4. Pågående investeringar 2 541,6 (2 240,6)

Under året har 713,9 Mkr (813,6) investerats i pågående investeringsprojekt. Kommunen har under året även erhållit 327,1 Mkr (213,0) i investeringsinkomster, främst hänförligt till exploateringsprojekt. Detta ger en nettoinvestering på 386,8 Mkr (600,6) för kommunen.

Från och med andra tertialet 2014 tillämpas bruttoredovisning av investeringsinkomsterna. Förutbetalda investeringsinkomster uppgår per 2015-12-31 till 1 099,2 Mkr (855,2). Se även avsnitt 6.16.

Vi har granskat upparbetade kostnader och intäkter stickprovsvis mot underliggande dokumentation avseende större pågående investeringsprojekt. De pågående projekt som per 31 december 2015 har de största upparbetade utgifterna är Kvarnholmsförbindelsen, stadsbyggnadsprojekt avseende bostäder vid Saltsjöbadens station respektive Södra Hedvigslund, exploateringsprojektet avseende kommunalt VA på Älgö, nya förskolor i Boo respektive Långsjön samt byggnationen av Kummelnäsvägen. Dessa motsvarar 250,3 Mkr (35,1 %) av årets investeringar. Samtliga av projekten ovan, utöver Kvarnholmsförbindelsen och Södra Hedvigslund, förväntas bli avslutade under 2016. Utbyggnaden av Kvarnholmsförbindelsen och Södra Hedvigslund förväntas avslutas under 2017 respektive 2019.

Vi kan konstatera att antalet projekt av väsentlig storlek som redovisas som pågående och som inte har några transaktioner redovisade under längre tid har fortsatt att minska även under 2015, vilket vi bedömer vara positivt. Totalt uppgår dessa 15 stycken (21 stycken 2014) "stillastående" projekt till 9,7 Mkr (16,2) varav 1,8 Mkr (11,7) inte heller uppvisade rörelse under 2014. Vi bedömer att klara förbättringar har skett vad gäller att slutredovisa avslutade projekt.

6.5. Långfristig utlåning, 169,5 (169,4)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Lån Nacka Stadshus AB	163,0	163,0
Övrigt	6,5	6,4
Summa	169,5	169,4

Lånet till Nacka Stadshus AB består dels av den del som uppkom i samband med bolagets förvärv av aktier i Nacka Energi AB (93 Mkr) och dels det som ställdes ut i samband med förvärvet av Nysätra Fastighets AB 2010 (70 Mkr).

6.6. Värdepapper, andelar och bostadsrätter, 66,9 (66,9)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Aktier i dotterbolag	16,0	16,0
Aktier övriga	22,6	22,6
Andelar Boo Energi	0,1	0,1
Bostadsrätter	28,3	28,3
Summa	66,9	66,9

Kommunens innehav av aktier i dotterbolag avser andelar i det helägda bolaget Nacka Stadshus AB. Nacka Stadshus AB äger i sin tur Nacka Energi AB och Nysätra Fastighets AB. "Aktier övriga" avser dels aktier i Stockholmsregionens Försäkring AB (8,2 Mkr), dels andelar (50 %) i Nacka Pir AB (14,1 Mkr).

Bokfört värde på bostadsrätter har granskats mot anläggningsregister utan anmärkning.

6.7. Infrastrukturella investeringar, 30,2 (31,5)

Nacka kommun har tidigare år lämnat bidrag till statliga infrastrukturella investeringar avseende ombyggnationen av Skurubron och Trafikplats Hedvigslund.

2009 slöts avtal med Vägverket innebärande att kommunen ska bidra med 10 Mkr för framtagande av vägutredning och arbetsplan för Skurubron (av en total beräknad kostnad om 30 Mkr). Även Trafikplats Hedvigslund avser avtal om medfinansiering i ett infrastrukturprojekt där Trafikverket är huvudman. Nacka kommuns åtagande i finansieringen uppgår till 23,5 Mkr, vilket betalades ut 2013. Medfinansiärer är även Stockholms stad och Tyresö kommun vilka bidragit med sammanlagt 12,8 Mkr. Investeringarna ska enligt kommunstyrelsens beslut kostnadsföras linjärt över 25 år. Den tillämpade tiden för kostnadsföring är i enlighet med maximal tid som avskrivning kan ske över enligt RKR:s rekommendation 6.2 "Redovisning av bidrag till infrastrukturella investeringar". Enligt denna ska varje bidrag som redovisas i balansräkningen upplösas med årliga enhetliga belopp under högst 25 år.

Inga tillkommande finansieringar har gjorts under året. Periodens avskrivning uppgår till 1,3 Mkr.

6.8. Förråd m.m. 3 (3)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Teknisk produktion	3	3
Summa	3	3

Det bokförda värdet på Teknisk produktions lager har avstämts mot bokslutsbilaga. Inventering har skett successivt under året.

6.9. Kortfristiga fordringar, 340 (357)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	160	144
Statsbidragsfordringar	13	17
Kundfordringar	103	79
Övriga fordringar	64	75
Summa	340	357

Kommentarer till respektive fordringspost lämnas nedan:

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter, 160 Mkr (144 Mkr)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Förutbetalda kostnader	86	90
Upplupna intäkter	30	15
Skatt	44	39
Summa	160	144

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 16 Mkr jämfört med föregående år. Ökningen av upplupna intäkter är delvis hänförlig till en ökning av periodiserad interkommunal ersättning för perioden augusti till december 2015 till följd av ett ökat antal elever. Utöver detta har kommunen i år även en fordran

gällande statlig medfinansiering av investeringar av trafik och infrastruktur på 5,9 Mkr vilket ökar de upplupna intäkterna.

De förutbetalda kostnaderna ligger alltså i linje med föregående år och avser framförallt hyreskostnader, licensavgifter samt medlemskap i brandförsvarsförbund.

Fordran avseende kommunal fastighetsavgift har ökat med 5,5 Mkr, och uppgår nu till 43,7 Mkr (38,4). Redovisning av fordran och intäkt har skett i enlighet med instruktioner från SKL.

Statsbidragsfordringar, 40,9 (17)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Särskilt bidrag kommuner	11,0	15,2
Offentligt skyddat arbete	0	1,0
Statsbidrag från Migrationsverket	29,9	0,2
EU-bidrag regionalt stöd	0	0,7
Övriga statsbidrag	0	0,3
Summa	40,9	17,4

Fordringsposten statsbidragsfordringar avser huvudsakligen särskilt statsbidrag till kommunen. Ökningen av fordringar avseende statsbidrag från Migrationsverket är hänförlig till kostnader kommunen haft under 2015 för mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Fordran är uppskattad via beräkning av totala kostnader beroende på antal mottagna flyktingbarn och boendekostnaden per barn.

Kundfordringar, 103 (79)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Allmän fakturering	65	34
VA-avgifter och renhållningsavgifter	11	22
Barnomsorgsavgifter	11	11
Hemtjänstavgift	7	3
Övriga kundfordringar	9	9
Summa	103	79

Vi har stämt av samtliga huvudbokskonton kopplade till kundfordringar mot reskontror utan anmärkning.

Nacka kommun har som princip att redovisa samtliga kundfordringar äldre än 90 dagar som osäkra om inga särskilda skäl föreligger. Vår granskning av reserven för osäkra kundfordringar har utförts utan anmärkning och redovisningsprincipen för kundfordringar förefaller ha efterlevts utan avvikelser.

Vi har genomfört en periodiseringskontroll av Allmän fakturering, VA-avgifter och renhållningsavgifter, Barnomsorgsavgifter och Hemtjänstavgifter utan väsentliga anmärkningar. Periodiseringskontrollen syftar till att säkerställa att intäkter kopplade till kundfordringar har bokförts i rätt period.

Övriga fordringar, 64 (75)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Fordran på Nacka Stadshus AB	14	14
Mervärdesskatt	25	49
Tvistiga leverantörsfakturor	19	7
Fordran avdrag sjukfrånvaro	2	3
Övriga fordringar	4	3
Summa	64	75

Fordran på Nacka Stadshus AB avser anteciperad utdelning om 10,8 Mkr (dvs. utdelning som bokförs som inkomst innan utdelningen formellt har beslutats av stämman). Beloppet har stämts av mot föreslagen vinstdisposition i utkastet till årsredovisning för Nacka Stadshus AB. Resterande belopp om 3,2 Mkr avser en räntefordran på utställt lån mellan Nacka kommun och Nacka Stadshus AB.

Posten mervärdesskatt utgörs av s.k. "Jönköpingsmoms" för december samt moms redovisad till Skatteverket avseende december. Posten fluktuerar till viss del av naturliga skäl beroende på storleken på inköp under årets sista månad.

Tvistiga leverantörsfakturor har ökat med ca 12 Mkr under 2015. Poster som har tillkommit avser bland annat Frentab Entreprenad & Söner AB (två poster om vardera 2,5 Mkr) och Trafikverket (8,7 Mkr). Den stora ökningen av posten har föranlett ytterligare granskning av de större fakturorna. Fakturorna utställda från Frentab än hänförliga till ett investeringsprojekt i Finnboda. Kommunen förväntar sig inte att man kommer nå någon lösning under 2016. Fakturan utställd från Trafikverket är hänförlig till ett investeringsprojekt i Björknäs avseende ny påfartsramp. Fakturan är under diskussion och man förväntas komma till ett beslut under första tertialet 2016.

Den fordran på Lännersta Fastighetsägarförening om 958 tkr som förelegat sedan 2007 har ännu inte reglerats. Kommunstyrelsen tog den 17 juni 2013 beslut om att fullfölja sitt krav på betalning av fordran genom att ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten. Kommunen har verkställt beslutet genom att lämna ärendet vidare till Kronofogdemyndigheten. Enligt uppgift från kommunen har föreningen försatts i konkurs och kommunen kommer inte att få någon utdelning ur konkursboet. Vår bedömning från delårsgranskningen, att den fordran kommunen redovisar gentemot Lännersta Fastighetsägarförening inte längre är att anse som balansgill, kvarstår.

Vi har efter att revisionen avslutats erhållit en bekräftelse på att kommunens fordran bokats bort och kostnadsförts i sin helhet som en kundförlust under februari 2016.

6.10. Kortfristiga placeringar 200 (650)

Föregående år sålde kommunen en fjärdedel av sitt fastighetsbestånd, vilket resulterade i ett likviditetsöverskott. Kommunen valde därför att placera likvida medel i kortfristiga placeringar som sträckte sig fram till 23 mars 2015 om totalt 650 Mkr. Dessa har löpt ut under året och till följd av detta har posten minskat. Under året har kommunen investerat i två nya kortfristiga placeringar om 100 Mkr

vardera. Dessa löper ut 2016-03-21 respektive 2016-04-21, varför klassificeringen som kortfristiga är korrekt.

6.11. Kassa och bank, 216 (100)

Saldot består dels av handkassor hos olika enheter inom Nacka kommun och dels av kommunens centrala kassa. Kommunens löpande betalningar sker med en checkräkningskredit knuten till Nordea.

6.12. Eget kapital, 2 687 (2 596)

Förändringen av eget kapital jämfört med föregående år motsvaras av 2015 års resultat om 91 Mkr. Resultatutjämningsreserven uppgår i bokslutet 2015 till 97 Mkr.

6.13. Avsättning för pensioner, 514,6 (476,1)

Pensionsförpliktelser intjänade från och med år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen, medan pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Redovisningen sker i enlighet med lag och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Särskild löneskatt om 24,26 procent är inkluderad i beloppet. Ökningen mot föregående år fördelar sig på 30,9 Mkr i ökad pensionsavsättning och 7,5 Mkr i ökad avsättning för särskild löneskatt. Den ökade pensionsavsättningen beror på ökning i intjänandeår för kommunens anställda i kombination med att kommunen under 2015 infört en ny princip för avsättning till pensioner där Nacka kommun numera även gör en pensionsavsättning för förtroendevalda med en arvodering understigande 40 % (OPF-KL).

Vi har stickprovsvis stämt av löneunderlag mot inrapporterade löner till Skandia. I samband med detta framkom att ett systemfel uppstått vid införandet av den nya rutinen vilket medfört att en del arvodesutbetalningar inte har räknats med i den pensionsgrundande inkomsten under inledningen av året. Kommunen kommer enligt uppgift att utföra en genomlysning av samtliga deltidsarvoderade personers rapporterade löneunderlag i syfte att identifiera eventuella ytterligare felaktiga poster. Vi kommer att följa upp detta i samband med löpande granskning under 2016.

Aktualiseringsgraden för Nacka kommuns pensionsavsättning är oförändrad sedan föregående år och uppgår per 2015-12-31 till 97 procent. Detta betyder att ca 3 procent av de intjänade pensionsrätterna inte är aktualiserade, vilket innebär att det t.ex. inte finns en fullständig historik över individens tidigare pensionsgrundande anställning. Detta medför att det inte finns underlag för att göra en helt korrekt pensionsskuldsberäkning. Nacka kommun har, jämfört med andra kommuner, en hög aktualiseringsgrad.

6.14. Avsättningar övrigt 850 (940)

Posten övriga avsättningar utgörs av kostnaden för tunnelbanan, vilken uppgår till 850 Mkr. Avsättningen är avstämd till belopp gentemot investerings- och finansieringsplan samt finansieringsavtal.

I posten övriga avsättningar ingick vid bokslutet 2014 även en avsättning för garantireserv om 90 Mkr avseende den fastighetsförsäljning som genomfördes under 2014. Vid tidpunkten för avsättningen var kostnader uppgående till totalt

49,5 Mkr kända av kommunen. Under året har ytterligare kostnader uppgående till 21,8 Mkr tagits i anspråk. Då den ettåriga tidsfrist som finns reglerad i avtalet mellan Rikshem och Nacka kommun passerat har resterande del av reserven om 18,6 Mkr lösts upp över resultaträkningen under året.

6.15. Skulder till kreditinstitut, 700 (800)

Av de totala skulderna till kreditinstitut är 300 Mkr (300 Mkr) långfristiga skulder och 400 Mkr (500 Mkr) kortfristiga. Låneskulden har minskat med 100 Mkr jämfört med 2014.

De kortfristiga ingående lånen om 200 Mkr från Handelsbanken, 100 Mkr från Swedbank samt 200 Mkr från Danske Bank har samtliga löpt ut under 2015.

6.15.1. Säkringsredovisning

Under hösten 2015 genomförde EY en granskning av kommunens finansverksamhet (Revisionsrapport 6/2015), som bland annat syftade till att utreda huruvida kraven för säkringsredovisning är uppfyllda enligt god redovisningssed. Säkringsdokumentation och säkringsstrategier måste finnas på plats för att det ska vara tillåtet att tillämpa säkringsredovisning. Uppfylls kraven på säkringsredovisning så behöver kommunen inte redovisa marknadsvärdena på fastränteswappar löpande. Bedömningen i rapporten, som avlämnades i november 2015, var att utifrån hur säkringsdokumentation och effektivitetsmätning var utformade så uppfyllde de inte kraven för säkringsredovisning enligt RKR 21. De områden som behövde vidareutvecklas beskrevs i rapporten.

Kommunen har sedan dess arbetat med att ta fram en dokumentation som uppfyller de krav som ställs i RKR 21. Vi anser att kommunen har gjort en stor insats och dokumentationen har förbättrats avsevärt. Dokumentationen behöver emellertid utvecklas för att vara applicerbar för en situation med negativ ränta och nollräntegolv, se vidare i avsnitt 6.15.1.1. Negativa räntor nedan. Vi kommer att ha en fortsatt dialog med kommunen avseende detta under 2016.

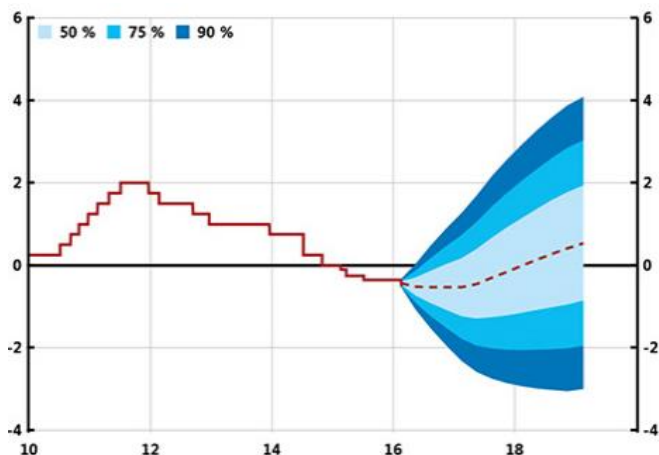
6.15.1.1. Negativa räntor

Kommunens obligationslån om 300 Mkr har ett räntegolv om 0 % för STIBOR och är samtidigt säkrade med ränteswappar som i nuläget har negativ ränta. Detta är en fråga som varit föremål för många diskussioner såväl i kommuner som i bolag sedan situationen med negativa räntor uppstod.

I januari 2016 utkom RKR med ett nyhetsbrev som bl.a. behandlade detta ämne, och det anges däri att om säkringen inte längre uppfyller villkoren för tillämpning av säkringsredovisning ska både säkringsinstrumentet och den säkrade posten från och med den tidpunkt då säkringsredovisningen upphör värderas och redovisas enligt de redovisningsprinciper som är tillämpliga för säkringsinstrumentet respektive den säkrade posten om säkringsredovisning inte tillämpas.

RKR anser emellertid att det är svårt att spekulera över framtida utvecklingen av räntan och att det därför kan vara svårt att bedöma att säkringsförhållandet kan vara effektivt under en period då räntan på ett lån har nått ett golv på 0 % samtidigt som den rörliga ränta som ska erhållas i swappen är negativ. Situationen med negativa räntor kan betraktas som unik, och uppstod i Sverige i februari 2015 när Riksbanken sänkte reporäntan till -0,1 procent, vilket i sin tur ledde till att de svenska bankernas

korta ränta, STIBOR 3 mån, blev negativ även den. Reporäntan har därefter sänkts ytterligare och är i nuläget -0,5 procent. Riksbankens senaste prognos för reporäntans utveckling presenterades i februari 2016 och framgår av nedan diagram (källa Riksbanken):

Kommunens derivat är tagna i september-december 2012, dvs. innan RKR:s rekommendation kom i april 2014. Vidare rör det sig om instrument som löper över en lång tid. Prövningen av effektiviteten bör ske över hela instrumentets livslängd. Vi anser inte att kommunen behöver ändra sin redovisning i bokslutet 2015, dock är det mycket viktigt att noga följa den kommande utvecklingen av regelverk och praxis under 2016. Om ineffektiviteten bedöms föreligga över stor del av kvarvarande löptid och beloppen blir väsentliga anser vi att kommunen inte längre kan säkringsredovisa instrumenten. I fall kommunen upptar nya instrument med motsvarande förhållanden framöver är det av yttersta vikt att noga överväga om detta skulle innebära att ineffektivitet skulle komma att föreligga.

Vidare behöver metoden som kommunen använder för effektivitetsmätning utvecklas under 2016 för att säkerställa att metoden är applicerbar för en situation med negativ ränta och nollräntegolv.

6.16. Övriga långfristiga skulder 1 506 (1 195)

Övriga långfristiga skulder avser huvudsakligen förutbetalda investeringsinkomster i form av erhållna gatukostnadsersättningar, anläggnings/anslutningsavgifter och övriga investeringsbidrag. Med start under 2014 tillämpar kommunen en bruttoredovisning av dessa investeringsinkomster, vilket är i enlighet med den rekommendation som vi tidigare lämnat. Detta innebär att investeringsinkomsten initialt bokförs som skuld i balansräkningen för att därefter i enlighet med matchningsprincipen intäktsföras successivt i takt med att investeringarna skrivs av. Förutbetalda investeringsinkomster uppgår till 1 099,2 Mkr (855,2). Se vidare avsnitt 6.4 avseende redovisning av investeringsprojekt.

I posten övriga långfristiga skulder inkluderas även förutbetalda anläggningsavgifter om 193,8 Mkr (190,0), gatukostnadsersättningar om 173,1 Mkr (106,4), investeringsbidrag om 37,6 Mkr (34,2) samt skulden avseende förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter om 2 Mkr (9) Mkr (se vidare avsnitt 8.1 avseende finansiell leasing).

Anläggningsavgifter och gatukostnadsersättningarna betraktas av kommunen som förutbetalda intäkter som skall periodiseras ut över nyttjandeperioden för den underliggande tillgången. Gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter har sedan 2014 delats upp på komponenter med en avskrivningstid motsvarande den anläggningstillgång avgiften eller ersättningen avser i enlighet med matchningsprincipen. Under 2015 har en genomlysning skett i syfte att dela upp anläggningsbeståndet i komponenter. Inom ramen för detta har samtliga poster överstigande 1 Mkr vilka funnits tidigare än 2014 kategoriserats till komponenter, ingen uppdelning har dock skett av dessa poster på flera komponenter.

6.17. Kortfristiga skulder, 741 (802)

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Leverantörsskulder	325	362
Arbetsgivaravgifter	39	37
Anställdas skatter	32	30
Upplupen pensionskostnad individuell del	70	66
Semesterlöneskuld	84	77
Skuld för ej kompenserad övertid	3	5
Upplupen ränta	1	1
Tomträttsavgälder, arrenden & hyror	19	15
Avräkning skatter	7	33
Upplupna kostnader	105	124
Förutbetalda intäkter flykting	14	0
Förutbetalda intäkter stadsbidrag	21	0
Övrigt	21	52
Summa	741	802

Kommentarer till respektive skuldpost lämnas nedan:

Leverantörsskulder 325 (362)

Huvudbokskontot har stämts av mot leverantörsreskontra utan anmärkning.

Vi har utfört periodiseringskontroll för att säkerställa att inte väsentliga kostnader bokförts i fel period. Granskningen har skett utan anmärkning.

En åldersanalys av leverantörsreskontran har granskats. Denna visar att reskontran innehåller fakturor förfallna mer än 30 dagar vilka uppgår till ett belopp om 17 Mkr (4,5 Mkr). En stor del av detta belopp avser leverantörsfakturor som av olika anledningar är tvistiga (se vidare angående detta i avsnittet "Kortfristiga fordringar").

Arbetsgivaravgifter och källskatt 71 (67)

Arbetsgivaravgifter och källskatt avseende december har avstämts mot deklarerationer utan anmärkning.

Upplupen pensionsskuld, individuell del 70 (66)

Skulden för individuell del av pensionsskuld redovisas i enlighet med beräkningsunderlag från Skandia. Granskningen har skett utan anmärkning.

Semesterlöneskuld och skuld för ej kompenserad övertid 87 (82)

Semesterlöneskuld, 84 Mkr, och skuld för ej kompenserad övertid, 3 Mkr, har för samtliga anställda stämts av mot listor från lönesystemet utan anmärkning.

Tomträtsavgälder, arrenden och hyror 19 (15)

Skulden avser förutbetalda intäkter avseende tomträtsavgälder, arrenden och hyror. Under året har posten ökat med 3,7 Mkr jämfört med föregående år vilket förklaras av minskade förutbetalda hyresintäkter till följd av tidpunkt för faktureringen. Vi har stickprovvis granskat poster mot fakturaunderlag utan anmärkning.

Avräkning skatter 7 (33)

Enligt RKR:s Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Denna ska beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december. Skulden om 7 Mkr avser slutavräkningen för 2014 vilken kommer att slutavräknas mot den totala fordran kommunen har mot Skatteverket under 2016. Posten har granskats utan anmärkning.

Upplupna kostnader 105 (124)

Ingående poster har stickprovvis granskats mot fakturaunderlag utan anmärkning. En bidragande orsak till att de upplupna kostnaderna har minskat den momsreserv uppgående till 30,7 Mkr avseende de sålda fastigheterna till Rikshem som föregående år ingick i denna post.

Förutbetalda intäkter flykting 14 (0)

Skulden avser förutbetalda intäkter för engångsmedel enligt regeringsbeslut med anledning av flyktingsituationen. Bidraget har enligt underlag från Skatteverket erhållits i december månad 2015 och periodiserats över 13 månader för att gälla till december 2016. Denna hantering är i enlighet med RKR:s rekommendation som enligt sitt yttrande om redovisning och periodisering av stadsbidrag som ges tillfälligt till kommuner menar att intäkten bör periodiseras med en jämn fördelning från och med december 2015. Därmed har 1 Mkr av bidraget intäktsförts under 2015.

Förutbetalda intäkter stadsbidrag 21 (0)

Skulden avser framförallt förutbetalda stadsbidrag från Skolverket avseende lågstadiesatsning samt centrala bidrag till kommunens egna skolor som avser 2016. Av det totala beviljade bidraget för denna satsning på 21,9 Mkr har 1 Mkr använts under 2015 medan resterande del redovisas som förutbetald intäkt inför nästkommande års satsningar.

Övrigt 21 (52)

Övriga kortfristiga skulder utgörs i allt väsentligt av diverse upplupna kostnader och förutbetalda intäkter, avseende bl.a. inkomstförskott för olika projekt och kostnader för el, vatten och avlopp etc.

Väsentliga poster som ingår i övriga kortfristiga skulder har granskats stickprovsvis mot underlag.

7. Ställda panter och ansvarsförbindelser

Mkr	2015-12-31	2014-12-31
Pensionsförpliktelser som inte har skuldförts	1 578	1 629
Borgensförbindelser	40,5	35

Pensionsförpliktelser som inte redovisas som skuld avser intjänade pensioner fram till år 1998. Detta är korrekt hanterat. Beloppet har stämts av mot underlag från Skandia utan anmärkning. I beloppet ovan ingår även löneskatt om 24,26 procent, viktet har kontrollberäknats utan anmärkning.

Borgensförbindelser består främst av borgensåtaganden gentemot föreningar och har stämts av mot engagemangsbesked från bank.

8. Leasingåtaganden

Kommunen följer RKR 13.1 "Redovisning av hyres-/leasingavtal". Detta innebär bl.a. att kommunen har lämnat upplysning om det sammanlagda beloppet per balansdagen av framtida minimileaseavgifter, fördelade på förfallotidpunkter enligt följande:

- inom ett år,
- senare än ett år men inom fem år,
- senare än fem år.

8.1. Finansiell leasing

Enligt god redovisningssed i kommuner ska leasing som är att betrakta som finansiell (egentligen avbetalningsköp) redovisas som tillgång i balansräkningen samt som skuld till leasingbolaget (RKR 13.1).

Ett antal inventarier köptes in i samband med renoveringen av Nacka Stadshus. Köpet avseende dessa reverserades under 2012 och blev istället ett finansiellt leasingåtagande. Detta innebar en redovisningsmässig ändring från ägande till leasing. Kommuner ska redovisa finansiell leasing som tillgång i balansräkningen och framtida betalningsåtaganden som skuld. Leasingavgiften ska delas upp i amortering, ränta och avskrivningar.

Leasingavgifterna under 2015 uppgår till 6,6 Mkr (6,5), avskrivningarna till 6,5 Mkr (6,4) och räntekostnaderna till 0,2 Mkr (0,2).

9. Koncernredovisning/sammanställd redovisning

Koncernen i kommunens årsredovisning omfattar kommunen samt Nacka Stadshuskoncernen. Stadshuskoncernen omfattar Nacka Stadshus AB och dess två dotterbolag Nysätra Fastighets AB samt Nacka Energi AB och Nacka Energis dotterbolag Nacka Energi Försäljnings AB.

Koncernens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter har granskats i enlighet med god sed.

Resultatet i koncernen fördelar sig enligt följande:

Mkr	2015	2014
Kommunen	91,4	420,3
Nacka Stadshus koncernen	26,7	27,1
Elimineringar	-10,8	-10,8
Koncernresultat	107,3	436,6

Elimineringar som påverkar resultatet avser anteciperade utdelningar från Nacka Stadshus till Nacka kommun om 10,8 Mkr (10,8 Mkr). Därutöver har elimineringar skett för interna mellanhavanden.

Vi noterar att uppbokad anteciperad utdelning i kommunen från Nacka Stadshus AB skulle medföra att allt fritt eget kapital i Nacka Stadshus AB är förbrukat.

9.1. Skatteberäkning Nacka Stadshus AB

Vi har noterat att de räntekostnader som belöper på lånet från kommunen (70 Mkr) som togs upp i samband med förvärvet av Nysätra Fastighets AB behandlas som avdragsgilla i Nacka Stadshus AB:s skatteberäkning. Det är av vikt att det finns en dokumentation som visar att bolaget har gjort bedömningen att lånet omfattas av undantaget i lagstiftningen genom att lånet givits på affärsmässiga grunder. Vidare behöver räntenivån självfallet löpande utvärderas vad gäller om nivån är marknadsmässig.

Räntekostnader på lånet som avser Nacka Stadshus ABs förvärv av Nacka Energi AB betraktas inte som avdragsgilla. Detta beror på att lagen inte tillåter avdrag på räntekostnader som uppkommer på grund av lån som tillkommer vid förvärv av delägarätter från kommuner.

10. Förvaltade fonder

Kommunstyrelsen är förvaltare till fyra fonder, Stiftelsen Skolsamfonden, Stiftelsen Sociala Samfonden, Stiftelsen Lindbergs fond samt Stiftelsen Kapten P Möllers skolfond. De tre förstnämnda fonderna har gemensam tillgångsförvaltning medan Kapten P Möllers tillgångar förvaltas separat.

Revisionen av de förvaltade fonderna är pågående.

Nacka den 30 mars 2016

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Jenny Göthberg
Auktoriserad revisor